

1. Dom na ulicy Strzelniczej

CEL PUNKTU Rozwijanie umiejętności uważnego obserwowania elewacji budynków, poznanie najważniejszych cech secesji - stylu popularnego na przełomie XIX i XX wieku.	ZWRÓĆ UWAGĘ NA: dekoracje wokół drzwi i okien, motywy roślinne, kształty liści i kwiatów, przedstawienia kobiecych postaci, linie elewacji oraz imię budowniczego umieszczone przy wejściu.
--	---

PROPOZYCJA DODATKOWYCH PYTAŃ DO ROZMOWY

- Co jako pierwsze zwróciło waszą uwagę na elewacji?
- Które elementy budynku przypominają rośliny?
- Czy dekoracje są symetryczne?
- Dlaczego secesyjni artyści tak chętnie wykorzystywali motywy kwiatów, liści i kobiecych postaci?
- Co oznacza określenie Belle Époque?
- Czy budynek może być jednocześnie miejscem do mieszkania i dziełem sztuki?
- Jakie informacje o dawnych właścicielach domu można odczytać z jego wyglądu?
- Dlaczego budowniczemu umieścić swoje imię na drzwiach?
- Czy współczesne budynki są ozdabiane równie bogato?
- Który styl bardziej wam odpowiada: bogato zdobiona secesja czy prosta współczesna architektura?

PROPOZYCJA DODATKOWEGO ZADANIA

Uczniowie odnajdują jakiś motyw na elewacji domu. Opisują go trzema przymiotnikami.

PODPOWIEDŹ DLA PROWADZĄCEGO

Secesja odchodziła od prostych historycznych wzorów i chętnie naśladowała formy występujące w naturze. Typowe są płynne linie, ornamenty roślinne oraz stylizowane postacie. Odpowiedź dotyczącą imienia budowniczego najlepiej pozwolić uczniom odczytać bezpośrednio z drzwi lub elewacji. Najważniejsza jest obserwacja, a nie zgadywanie.

2. Ośrodek Kultury „Strzelnica”

CEL PUNKTU Poznanie dawnych form działalności stowarzyszeniowej mieszkańców oraz porównanie historycznej i współczesnej funkcji budynku.	ZWRÓĆ UWAGĘ NA: wygląd budynku, elementy nawiązujące do jego dawnej funkcji, wejście, tablice informacyjne, plakaty i program aktualnych wydarzeń.
--	--

PROPOZYCJA DODATKOWYCH PYTAŃ DO ROZMOWY

- Co oznacza słowo „stowarzyszenie”?
- Dlaczego ludzie zakładają stowarzyszenia?
- Czym mogło zajmować się stowarzyszenie założone w 1795 roku?
- Dlaczego jego patronem został książę Albert Kazimierz Sasko-Cieszyński?
- Dlaczego strzelectwo mogło być popularnym zajęciem mieszczan?
- Czy dawne stowarzyszenie można porównać ze współczesnym klubem zainteresowań?
- Jak zmieniła się funkcja budynku od 1882 roku?
- Co znajduje się w nim obecnie?
- Jakie wydarzenia kulturalne pasują do takiego miejsca?
- Czy warto zachowywać dawne nazwy budynków, nawet jeśli zmieniła się ich funkcja?

PROPOZYCJA DODATKOWEGO ZADANIA

Uczniowie wchodzą do budynku i odczytują informacje znajdujące się przy wejściu. Ustalają:

- jaka instytucja działa tutaj obecnie,
- jakie wydarzenia organizuje,
- do jakiej grupy odbiorców kieruje swoją ofertę,
- które wydarzenie sami najchętniej by odwiedzili.

Następnie projektują jedno wydarzenie dla osób w wieku 12–14 lat, które mogłoby odbyć się w OK Strzelnica.

PODPOWIEDŹ DLA PROWADZĄCEGO

Najstarsze cieszyńskie stowarzyszenie tego rodzaju powstało w 1795 roku, a od 1882 roku miało w tym miejscu swoją siedzibę. Jego działalność była związana przede wszystkim ze strzelectwem.

Warto pokazać, że budynki mogą zmieniać funkcję, zachowując przy tym dawną nazwę i część swojej historii.

3. Mostek Wagnera

CEL PUNKTU	ZWRÓĆ UWAGĘ NA:
Odkrywanie ukrytych znaczeń w elementach architektonicznych, poznanie związków Cieszyna z architekturą Wiednia i działalnością Ottona Wagnera.	żeliwne balustrady, powtarzający się motyw słonecznika, układ poręczy, inicjały ukryte we wzorze oraz otoczenie niewielkiego mostku.

PROPOZYCJA DODATKOWYCH PYTAŃ DO ROZMOWY

- Dlaczego niepozorny mostek może być cennym zabytkiem?
- Co przedstawia motyw na balustradzie?
- Czy widzicie w nim kwiat, kształt geometryczny czy litery?
- Jak można ukryć inicjały projektanta w dekoracji?
- Który element symbolizuje literę „O”?
- Gdzie można dostrzec literę „W”?
- Kim był Otto Wagner?
- Dlaczego nazywa się go jednym z twórców nowoczesnej architektury europejskiej?
- Jak balustrada zaprojektowana dla Wiednia mogła trafić do Cieszyna?
- Czy przedmiot zaprojektowany do jednego miejsca może stać się symbolem innego miasta?
- Dlaczego warto chronić oryginalne elementy takie jak balustrady, lampy lub ławki?

PROPOZYCJA DODATKOWEGO ZADANIA

Uczniowie odnajdują w balustradzie:

- motyw słonecznika,
- literę „O”,
- literę „W”,
- powtarzający się fragment wzoru.

PODPOWIEDŹ DLA PROWADZĄCEGO

Wzór balustrady został zaprojektowany w 1894 roku dla Wiedeńskiej Kolei Miejskiej przez Ottona Wagnera. Słonecznik można odczytać jako literę „O”, a otaczające go poręcze jako literę „W”. Nie wiadomo dokładnie, w jaki sposób balustrady znalazły się w Cieszynie. Jedną z hipotez wiąże je z hutą w Trzyńcu, która mogła wykonywać odlewy dla Wiednia.

Należy jednak wyraźnie oddzielić potwierdzone informacje od przypuszczeń.

4. Pomnik Mieszka I Cieszyńskiego

CEL PUNKTU Poznanie pierwszego księcia cieszyńskiego i początków Księstwa Cieszyńskiego, odróżnienie go od Mieszka I - pierwszego historycznego władcy Polski.	ZWRÓĆ UWAGĘ NA usytuowanie pomnika na zboczu, sposób przedstawienia księcia, jego strój, gesty, cokół, napisy oraz widok z tego miejsca.
--	--

PROPOZYCJA DODATKOWYCH PYTAŃ DO ROZMOWY

- Kim był Mieszko I Cieszyński?
- Dlaczego dodajemy do jego imienia określenie „Cieszyński”?
- Czy był tą samą osobą co Mieszko I, mąż Dobrawy?
- Ile mniej więcej lat dzieliło obu władców?
- Kiedy powstało Księstwo Cieszyńskie?
- Dlaczego utworzenie samodzielnego księstwa było ważne dla rozwoju regionu?
- Jak długo cieszyńska linia Piastów rządziła księstwem?
- Kim była ostatnia władczyni tej linii?
- Jak i dlaczego Mieszko związał swoją politykę z królem Czech Wacławem II?
- W jaki sposób małżeństwo córki Mieszka wzmacniało znaczenie jego rodu?
- Co w średniowieczu dawał sojusz z silniejszym sąsiadem?
- Czy wybrano odpowiednie miejsce dla pomnika tak ważnej postaci?
- Gdzie ustawilibyście pomnik założyciela księstwa?

PROPOZYCJA DODATKOWEGO ZADANIA

Uczniowie oceniają miejsce ustawienia pomnika według czterech kryteriów:

- widoczność,
- związek z historią,
- dostępność,
- otoczenie.

Przyznają od jednego do pięciu punktów w każdej kategorii i uzasadniają ocenę.

Następnie układają jedno zdanie, które powinno znaleźć się na tablicy – kim był Mieszko I Cieszyński (odróżnić od pierwszego władcy Polski).

PODPOWIEDŹ DLA PROWADZĄCEGO

Mieszko I Cieszyński żył około trzystu lat później niż pierwszy historyczny władca Polski. Był księciem śląskim i pierwszym księciem cieszyńskim.

Księstwo Cieszyńskie powstało na przełomie XIII i XIV wieku. Założona przez niego linia Piastów rządziła do 1653 roku. Ostatnią władczynią była Elżbieta Lukrecja.

Jego córka Wiola Elżbieta została żoną króla Czech i Polski Wacława III.

5. Sztab Generalny armii austro-węgierskiej

CEL PUNKTU Poznanie wojennej funkcji budynku, rozmowa o tym, jak I wojna światowa i późniejszy podział miasta wpłynęły na miasto i jego mieszkańców.	ZWRÓĆ UWAGĘ NA: budynek szkoły, jej reprezentacyjny charakter, wejście, tablice pamiątkowe, otoczenie budynku oraz elementy przypominające o jego wcześniejszych funkcjach.
--	---

PROPOZYCJA DODATKOWYCH PYTAŃ DO ROZMOWY

- Jaką funkcję pełni ten budynek obecnie?
- Co mogło znajdować się tutaj wcześniej?
- Czym zajmuje się sztab generalny armii?

Materiał ma charakter pomocniczy i inspiracyjny (bez korekty językowej). Nie stanowi obowiązkowego scenariusza gry – prowadzący może korzystać z zawartych w nim propozycji według własnego uznania.

EKSPEDYCJA ODKRYWANIE ZWYKIE-NIEZWYKIE MIEJSCA

- Dlaczego dowództwo wojskowe potrzebowało dużego i dobrze położonego budynku?
- Podczas której wojny działał tutaj sztab generalny armii austro-węgierskiej?
- Czym różniła się I wojna światowa od II wojny światowej?
- Dlaczego Cieszyn był ważnym miejscem dla władz wojskowych?
- Jak obecność wojskowych mogła zmieniać codzienne życie miasta?
- Co stało się z miastem po 1920 roku?
- Jak nazwano części podzielonego miasta?
- Dlaczego jedno miasto zostało podzielone między dwa państwa?
- Czy budynek może pełnić zupełnie inną funkcję niż sto lat wcześniej?
- Jakie ślady dawnej funkcji mogą pozostać, nawet jeśli budynek służy dziś jako szkoła?

PROPOZYCJA DODATKOWEGO ZADANIA

Uczniowie przygotowują dwie krótkie wizytówki budynku:

Dawniej:

- funkcja,
- użytkownicy,
- najważniejsze zadania.

Dzisiaj:

- funkcja,
- użytkownicy,
- najważniejsze zadania.

Następnie szukają jednej wspólnej cechy i jednej zasadniczej różnicy szkoły i sztabu generalnego.

PODPOWIEDŹ DLA PROWADZĄCEGO

W budynku mieścił się Sztab Generalny Armii Austro-Węgierskiej podczas I wojny światowej. Po podziale miasta polska część zachowała nazwę Cieszyn, natomiast część po drugiej stronie Olzy zaczęto nazywać Czeskim Cieszynem.

Rozmowę o wojnie warto prowadzić przez historię budynku i zmiany funkcji, bez wprowadzania zbyt wielu szczegółów militarnych.

6. Park Pokoju – lapidarium

CEL PUNKTU Poznanie lapidarium jako miejsca przechowywania kamiennych pozostałości dawnych zabytków oraz rozwijanie umiejętności odczytywania historii z fragmentów.	ZWRÓĆ UWAGĘ NA: kamienne rzeźby, kolumny, herby, napisy, fragmenty dawnych pomników, ślady uszkodzeń, różnice w materiale i sposobie wykonania.
--	---

PROPOZYCJA DODATKOWYCH PYTAŃ DO ROZMOWY

- Co oznacza słowo „lapidarium”?
- Dlaczego fragmenty dawnych pomników zgromadzono w jednym miejscu?
- Czy uszkodzony fragment nadal może być zabytkiem?
- Co łączy wszystkie obiekty znajdujące się w lapidarium?
- Z jakiego materiału zostały wykonane?
- Co możemy odczytać z napisu, herbu albo fragmentu twarzy?
- Który element wygląda na najstarszy?
- Jakie wydarzenia mogły doprowadzić do usunięcia dawnych pomników?
- Czy każdy pomnik powinien pozostać na swoim pierwotnym miejscu na zawsze?
- Co można zrobić z pomnikiem, który stracił swoje dawne znaczenie?
- Czy potraficie odnaleźć twarz cesarza Franciszka Józefa?
- Dlaczego w lapidarium „czas można składać jak puzzle”?

Materiał ma charakter pomocniczy i inspiracyjny (bez korekty językowej). Nie stanowi obowiązkowego scenariusza gry – prowadzący może korzystać z zawartych w nim propozycji według własnego uznania.

PODPOWIEDŹ DLA PROWADZĄCEGO

Lapidarium to miejsce, w którym gromadzi się i przechowuje zabytkowe elementy kamienne, takie jak rzeźby, nagrobki, kolumny, herby oraz inskrypcje.

Obiekty w Parku Pokoju pochodzą z dawnych cieszyńskich pomników i zabytków.

Przy ustalaniu wieku ważniejsze od prawidłowej odpowiedzi jest uzasadnienie oparte na obserwacji.

7. Klasztor franciszkanów

CEL PUNKTU Poznanie początków muzealnictwa w Cieszynie oraz rozmowa o tym, czym jest muzeum, co może gromadzić i czy musi opowiadać wyłącznie o odległej przeszłości.	ZWRÓĆ UWAGĘ NA: budynek klasztoru, jego historyczny charakter, wejście, tablice informacyjne oraz elementy związane z działalnością Leopolda Jana Szersznika.
---	---

PROPOZYCJA DODATKOWYCH PYTAŃ DO ROZMOWY

- Kim był Leopold Jan Szersznik?
- Dlaczego zaczął gromadzić książki i zabytkowe przedmioty?
- Co oznacza określenie „muzeum publiczne”?
- Dlaczego udostępnienie zbiorów wszystkim mieszkańcom było ważne?
- Jakie rodzaje muzeów znacie?
- Co można zobaczyć w muzeum historycznym, przyrodniczym, technicznym, a co w muzeum sztuki?
- Czy muzeum musi gromadzić wyłącznie stare przedmioty?
- Jak mogłoby wyglądać muzeum współczesności?
- Jakie trzy przedmioty z dzisiejszego życia powinny trafić do muzeum przyszłości?
- Czym muzeum różni się od magazynu pełnego starych rzeczy?
- Dlaczego ważny jest opis i historia każdego eksponatu?

PROPOZYCJA DODATKOWEGO ZADANIA

Uczniowie projektują miniwystawę zatytułowaną „Życie nastolatków w 2026 roku”.

Wybierają trzy eksponaty i dla każdego przygotowują:

- nazwę,
- zastosowanie,
- krótką historię,
- wyjaśnienie, dlaczego warto go zachować.

PODPOWIEDŹ DLA PROWADZĄCEGO

Leopold Jan Szersznik założył publiczne muzeum w 1802 roku.

Muzeum nie jest tylko miejscem przechowywania starych przedmiotów. Zbiory są opisywane, badane, zabezpieczane i przedstawiane w sposób, który pozwala zrozumieć ich znaczenie.

Jako przykłady współczesnych muzeów można wymienić muzea techniki, designu, komputerów, gier, fotografii czy historii codzienności.

8. Miejsce domu kata

CEL PUNKTU Poznanie roli kata w dawnym mieście, rozmowa o zawodach społecznie potrzebnych, lecz budzących lęk, niechęć lub wykluczenie.	ZWRÓĆ UWAGĘ NA: położenie miejsca względem dawnego centrum, charakter okolicy, odległość od rynku, ślady informujące o nieistniejącym już budynku.
---	--

PROPOZYCJA DODATKOWYCH PYTAŃ DO ROZMOWY

- Czym zajmował się kat?
- Czy wykonywał jedynie wyroki śmierci?
- Dlaczego dom kata mógł znajdować się na uboczu miasta?
- Czy mieszkańcy chętnie odwiedzali kata?
- Jakie emocje mogła budzić jego obecność?
- Czy kat był bohaterem, złoczyńcą czy człowiekiem wykonującym swoją pracę?
- Dlaczego zawód kata był przekazywany z ojca na syna?
- Jakich umiejętności wymagała ta praca?
- Dlaczego kat musiał być sprawny i odporny psychicznie?
- Jakie dodatkowe zadania mógł wykonywać?
- Czy chcielibyście, czterysta lat temu, mieszkać obok domu kata?
- Dlaczego niektóre potrzebne zawody były dawniej otoczone pogardą?

PROPOZYCJA DODATKOWEGO ZADANIA

Uczniowie wybierają jedno z określeń: bohater, złoczyńca, urzędnik wykonujący obowiązki albo żadne z nich. Krótco uzasadniają wybór.

PODPOWIEDŹ DLA PROWADZĄCEGO

Kat mógł wykonywać wyroki, pilnować więzienia, uczestniczyć w przesłuchaniach, usuwać padłe zwierzęta, a czasami również zajmować się nastawianiem złamań i prostymi zabiegami. Zawód był dziedziczny, ponieważ rodziny katów były często wykluczane ze społeczności i miały ograniczone możliwości wyboru innej pracy.

Najważniejszy jest temat społecznego wykluczenia, odpowiedzialności i oceniania ludzi wykonujących trudne zadania.

9. Uliczka Cieszyńskich Kobiet

CEL PUNKTU Poznanie wkładu kobiet w rozwój edukacji, kultury i życia społecznego Śląska Cieszyńskiego. rozmowa o zmianach praw i ról społecznych kobiet i mężczyzn.	ZWRÓĆ UWAGĘ NA: nazwę miejsca, tablice lub informacje o upamiętnionych kobietach, sposób przedstawienia ich działalności, elementy łączące poszczególne historie.
---	---

PROPOZYCJA DODATKOWYCH PYTAŃ DO ROZMOWY

- Dlaczego powstała Uliczka Cieszyńskich Kobiet?
- Jak można wpływać na historię bez sprawowania najwyższych urzędów?
- W jaki sposób kobiety przyczyniały się do rozwoju regionu?
- Jakie znaczenie miało zakładanie szkół?
- Dlaczego organizowanie wydarzeń kulturalnych było ważne dla lokalnej społeczności?
- Czy wychowywanie dzieci było dawniej jedynym zadaniem kobiet?
- Jakie prawa kobiet były na początku XX wieku bardziej ograniczone niż obecnie?
- Jak zmienił się dostęp kobiet do edukacji i pracy zawodowej?
- Czy zawód ma płeć?
- Które zawody bywają stereotypowo uznawane za kobiece lub męskie?
- Czy obowiązki domowe powinny być dzielone po równo?
- Jak zmieniły się role kobiet i mężczyzn od czasów prababć i pradziadków?
- Jakie współczesne kobiety związane z regionem warto byłoby tutaj upamiętnić?

PROPOZYCJA DODATKOWEGO ZADANIA

Każdy uczeń wybiera jedną z upamiętnionych kobiet i przygotowuje jej miniwizytówkę:

Materiał ma charakter pomocniczy i inspiracyjny (bez korekty językowej). Nie stanowi obowiązkowego scenariusza gry – prowadzący może korzystać z zawartych w nim propozycji według własnego uznania.

- imię i nazwisko,
- dziedzina działalności,
- najważniejsze osiągnięcie,
- trudność, którą musiała pokonać,
- jedno słowo najlepiej opisujące jej postawę.

Następnie grupa projektuje tablicę dla współczesnej osoby, która zasługuje na upamiętnienie za działalność społeczną, naukową, kulturalną lub edukacyjną.

PODPOWIEDŹ DLA PROWADZĄCEGO

Warto podkreślić, że kobiety wpływały na rozwój regionu między innymi poprzez zakładanie szkół, organizowanie życia kulturalnego i wspieranie lokalnych społeczności.

Rozmowa o zawodach nie powinna utrzymywać stereotypów. Można rozróżnić zawody tradycyjnie kojarzone z określoną płcią od rzeczywistych możliwości ich wykonywania.

10. Tramwaj cieszyński

CEL PUNKTU Poznanie historii tramwaju łączącego obie części miasta oraz rozmowa o transporcie, granicy i sposobach zachowywania pamięci o nieistniejącej infrastrukturze.	ZWRÓĆ UWAGĘ NA: współczesne upamiętnienie tramwaju, fragmenty torów, tablice informacyjne, tramwaj nad Olzą, kierunek dawnej trasy, przystanki.
---	---

PROPOZYCJA DODATKOWYCH PYTAŃ DO ROZMOWY

- W jakich latach kursował tramwaj cieszyński?
- Czy dziesięć lat to długo w historii miasta?
- Dlaczego tramwaj był potrzebny mieszkańcom?
- Jakie miejsca mógł łączyć?
- Jak podział miasta w 1920 roku wpłynął na funkcjonowanie linii?
- Dlaczego połączenie straciło swoje pierwotne znaczenie?
- Co w dzisiejszym mieście przypomina o tramwaju?
- Czy rekonstrukcja tramwaju jest zabytkiem, dziełem sztuki czy atrakcją turystyczną?
- Dlaczego tramwaj stał się symbolem podzielonego miasta?
- Czy współczesny tramwaj między Cieszynem i Czeskim Cieszynem byłby potrzebny?
- Jak miałyby przystanki?
- Czy lepszy byłby tramwaj, autobus elektryczny czy rozbudowana sieć rowerowa?
- Jak można zachować pamięć o środku transportu, który już nie istnieje?

PROPOZYCJA DODATKOWEGO ZADANIA

Uczniowie projektują współczesną trasę tramwaju łączącą oba miasta. Powinni wskazać:

- początek i koniec trasy,
- co najmniej pięć przystanków,
- miejsca przekroczenia granicy,

Mogą także poszukać śladów dawnego tramwaju i zaznaczyć je na szkicu trasy.

PODPOWIEDŹ DLA PROWADZĄCEGO

Tramwaj kursował od 1911 roku do wiosny 1921 roku. Jego funkcjonowanie utrudnił podział miasta w 1920 roku. O dawnej linii przypominają między innymi tramwaj nad Olzą, fragmenty torów, tablice i ekspozycje historyczne oraz zachowany budynek dawnej zajezdni przy ulicy Dojazdowej 17. Liczbę przystanków uczniowie mogą ustalić na podstawie materiałów trasy, planu dawnej linii lub informacji na tablicach.

Polecamy film o cieszyńskim tramwaju w Sali multimedialnej w W Transgranicznym Centrum Informacji Turystycznej, które znajduje się tuż przy granicy przy Moście Przyjaźni w Cieszynie lub na You Tube.

11. Figura św. Jana Nepomucena

CEL PUNKTU Poznanie postaci św. Jana Nepomucena, znaczenia przypisywanych mu legend, rozmowa o sumieniu, dochowywaniu tajemnicy i odpowiedzialności za ujawnianie informacji.	ZWRÓĆ UWAGĘ NA: Figurę, postać, krzyż, aureolę, gwiazdy, wyraz twarzy, gesty i barokowy sposób przedstawienia figury.
---	---

PROPOZYCJA DODATKOWYCH PYTAŃ DO ROZMOWY

- Kim był Jan Nepomucen?
- Gdzie żył i działał?
- Dlaczego wszedł w konflikt z królem Wacławem IV?
- Co oznacza tajemnica spowiedzi?
- Dlaczego według legendy odmówił jej ujawnienia?
- Dlaczego pięć gwiazd stało się jego znakiem rozpoznawczym?
- Co oznacza słowo „sumienie”?
- Czy dochowanie tajemnicy jest zawsze czymś dobrym?
- Kiedy tajemnicę należy zachować?
- Kiedy trzeba powiedzieć o problemie zaufanej osobie?
- Czy należy zachowywać tajemnicę, jeżeli komuś grozi niebezpieczeństwo?
- Jak odróżnić prywatną informację od niebezpiecznego sekretu?
- Dlaczego figury św. Jana Nepomucena często ustawiano przy mostach i rzekach?

PROPOZYCJA DODATKOWEGO ZADANIA

Uczniowie dokładnie oglądają figurę i zapisują trzy elementy, które pomogłyby rozpoznać świętego bez tablicy z nazwiskiem.

Następnie przygotowują dwie krótkie sytuacje:

- tajemnica, którą należy zachować,
- sekret, o którym trzeba powiedzieć zaufanej osobie.

PODPOWIEDŹ DLA PROWADZĄCEGO

Według legendy po śmierci Jana Nepomucena nad Wełtawą pojawiło się pięć gwiazd.

Dlatego jego figury często mają aureolę z pięcioma gwiazdami.

Rozmowa o tajemnicy powinna jasno wskazywać, że nie należy zachowywać sekretów związanych z przemocą, krzywdą, szantażem lub zagrożeniem zdrowia i życia. W takiej sytuacji trzeba zwrócić się do zaufanej osoby, najlepiej dorosłej.

Uczniowie zobaczą później kolejną figurę św. Jana Nepomucena, dlatego warto poprosić ich o zapamiętanie atrybutów lub zrobienie zdjęcia figury.

12. Stalag

CEL PUNKTU Poznanie historii obozu jenieckiego z okresu II wojny światowej, rozmowa o znaczeniu miejsc pamięci i godnych sposobach upamiętniania ofiar wojny.	ZWRÓĆ UWAGĘ NA: współczesną zabudowę, tablice lub znaki pamięci, położenie dawnego obozu, różnicę między dzisiejszym spokojnym otoczeniem a historyczną funkcją miejsca.
---	--

PROPOZYCJA DODATKOWYCH PYTAŃ DO ROZMOWY

- Jak to miejsce wygląda obecnie?
- Jak mogło wyglądać w latach 1941–1945?
- Co znajdowało się tutaj zamiast współczesnych domów?

Materiał ma charakter pomocniczy i inspiracyjny (bez korekty językowej). Nie stanowi obowiązkowego scenariusza gry – prowadzący może korzystać z zawartych w nim propozycji według własnego uznania.

EKSPEDYCJA ODKRYWANIE ZWYKIE-NIEZWYKIE MIEJSCA

- Co oznacza słowo „stalag”?
- Czy był to obóz koncentracyjny, obóz jeniecki czy obóz pracy?
- Kim jest jeniec wojenny?
- Żołnierze jakich państw mogli być tutaj więzieni?
- Dlaczego obóz otaczano drutem kolczastym?
- Jakie warunki mogły panować w drewnianych barakach?
- Dlaczego po obozie mogło pozostać niewiele widocznych śladów?
- Czy miejsce bez zachowanych budynków nadal może być miejscem pamięci?
- Dlaczego trzeba pamiętać o tragicznych wydarzeniach?
- Jak można oddać hołd ludziom więzionym w tym miejscu?
- Jak należy zachowywać się podczas wizyty w miejscu pamięci?
- Czy budowanie domów na terenie dawnego obozu oznacza zapomnienie jego historii?

PROPOZYCJA DODATKOWEGO ZADANIA

Uczniowie przez minutę zachowują ciszę i obserwują miejsce. Następnie przygotowują notatkę o tym miejscu. Powinna zawierać:

- nazwę obozu,
- lata jego istnienia,
- krótkie wyjaśnienie,
- symbol,
- jedno zdanie skierowane do przyszłych pokoleń.

PODPOWIEDŹ DLA PROWADZĄCEGO

Stalag VIII D Teschen był obozem jenieckim działającym w latach 1941–1945. Niemcy więzili w nim żołnierzy państw koalicji antyhitlerowskiej.

Należy wyjaśnić różnicę między obozem jenieckim, koncentracyjnym i obozem pracy, nie umniejszając cierpienia więzionych ludzi.

Jako formy oddania hołdu można wymienić zachowanie ciszy, złożenie kwiatów, zapalenie znicza, poznanie historii więźniów i dbanie o znaki pamięci.

13. Aleje Masaryka – rzeźba św. Jana Nepomucena

CEL PUNKTU	ZWRÓĆ UWAGĘ NA:
Utrwalenie umiejętności rozpoznawania postaci na podstawie atrybutów oraz porównanie dwóch rzeźb tego samego świętego znajdujących się w różnych częściach miasta.	aureolę z gwiazdami, krzyż, palmę męczeństwa, układ postaci, stan zachowania rzeźby, otoczenie parkowe oraz możliwy związek jej pierwotnego położenia z mostem nad Olzą.

PROPOZYCJA DODATKOWYCH PYTAŃ DO ROZMOWY

- Po czym można rozpoznać św. Jana Nepomucena?
- Co oznacza słowo „atrybut”?
- Jakie atrybuty widzicie na tej figurze?
- Czy są to: aureola z pięcioma gwiazdami, krzyż i palma męczeństwa?
- Co symbolizuje palma męczeństwa?
- Dlaczego święty trzyma krzyż?
- Czym ta rzeźba różni się od figury oglądanej wcześniej?
- Która z figur jest lepiej zachowana?
- Czy rzeźba mogła wcześniej stać bliżej mostu nad Olzą?
- Dlaczego zabytki bywają przenoszone?
- Czy po przeniesieniu w inne miejsce zabytek traci część swojego znaczenia?
- Jakie atrybuty mają inne znane postacie historyczne, religijne lub mitologiczne?

Materiał ma charakter pomocniczy i inspiracyjny (bez korekty językowej). Nie stanowi obowiązкового scenariusza gry – prowadzący może korzystać z zawartych w nim propozycji według własnego uznania.

EKSPEDYCJA ODKRYWANIE ZWYKIE-NIEZWYKIE MIEJSCA

PROPOZYCJA DODATKOWEGO ZADANIA

Uczniowie porównują obie figury św. Jana Nepomucena według pięciu kryteriów:

- postawa postaci,
- wyraz twarzy,
- atrybuty,
- materiał i stan zachowania,
- otoczenie.

PODPOWIEDŹ DLA PROWADZĄCEGO

Typowe atrybuty św. Jana Nepomucena to aureola z pięcioma gwiazdami, krzyż oraz palma męczeństwa.

Rzeźby tego świętego często stawiano przy mostach i przeprawach rzecznych. Przypuszcza się, że czeskokocieszyńska figura mogła wcześniej znajdować się w pobliżu mostu nad Olzą, jednak należy przedstawiać tę informację jako hipotezę.